

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	11 augustus 2022	TEAM	Vergunningverlening natuur en landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-SB-OV-2022-0909	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	82497069	DOORKIESNUMMER	030-2589111
UW BRIEF VAN	23 mei 2022	FAX	030-2589112
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	1: Voorschriften 2: Protocol Zoogdieren – RVO 3: Protocol mistnetten	ONDERWERP	Wnb ontheffing onderzoek Zoogdierverseniging

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 23 mei 2022 van de Zoogdierverseniging, om ontheffing in het kader van artikel 3.8, eerste lid, 3.10, tweede lid en 3.25, vierde lid van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb).

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹ ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in:

- Artikel 3.5, lid 1, Wnb; Het vangen van in het wild levende zoogdieren (*Mammalia*) vallend onder de habitatrichtlijn,
- Artikel 3.5, lid 2, Wnb; Het verstoren van in het wild levende zoogdieren (*Mammalia*) vallend onder de habitatrichtlijn,
- Artikel 3.6, lid 2, Wnb; Het onder zich hebben of vervoeren van in het wild leven zoogdieren (*Mammalia*), vallend onder de habitatrichtlijn, anders dan voor verkoop,
- Artikel 3.9, eerste lid, en artikel 3.24, tweede lid, Wnb, voor zover dit betreft het gebruik respectievelijk het buiten gebouwen bij zich dragen van niet-selectieve middelen, zoals onder andere:
  - Inloopvallen voor het vangen van kleine, grondgebonden zoogdieren;
  - Putvallen voor kleine zoogdieren die niet in staat zijn om hoog te kunnen springen (met name spits- en woelmuizen);
  - Mistnetten, schepnetten en harpvallen voor het vangen van vleermuizen.
- Artikel 3.10, lid 1a, Wnb; Het vangen van in het wild levende zoogdieren (*Mammalia*) genoemd in de bijlage bij de Wnb,

voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2027, of zoveel eerder als door Gelderland, met onze instemming, een landsdekkende ontheffing is afgegeven. Deze ontheffing geldt voor de gehele provincie Utrecht. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 *Voorschriften* en moeten worden nageleefd.

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op onderzoek naar beschermde zoogdiersoorten (monitoring, inventarisatie en ecologisch onderzoek) in de gehele provincie Utrecht. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 3.5, eerste en tweede lid, artikel 3.6, tweede lid, artikel 3.9, eerste lid, artikel 3.10, eerste lid en onder a en artikel 3.24, tweede lid van de wet voor wat betreft in het wild levende zoogdieren (*Mammalia*) voor de periode van de verzenddatum van dit besluit tot en met 31 december 2027.

Er is bij provincie Gelderland onder zaaknummer 2022-004863 een nieuwe ontheffing aangevraagd voor deze en andere verbodsbepalingen zoals deze zijn geïmplementeerd in de Wet natuurbescherming. De nieuwe ontheffing is in het belang van onderzoek aangevraagd voor heel Nederland en is nog niet verleend. De vorige ontheffing met kenmerk FF/75A/2016/048 is verlopen per 13 april 2022. Aangezien gedurende de behandelingstermijn van de nieuwe aanvraag (bij de provincie Gelderland), de ontheffing FF/75A/2016/048 verlopen is, vraagt u een nieuwe, kortdurende ontheffing aan, zodat er voldoende tijd en gelegenheid is de lopende aanvraag bij Provincie Gelderland te laten beoordelen en tot een nieuwe ontheffing te komen. De Provincie Utrecht zal in dit proces om instemming gevraagd worden voor de nieuwe, landelijke ontheffing opgesteld door Provincie Gelderland.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Op 30 juni 2022 en 9 augustus 2022 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De in het wild levende zoogdieren (*Mammalia*) zijn beschermd op grond van de artikelen 3.5 en 3.10 van de wet.

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de in het wild levende zoogdieren (*Mammalia*) in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de onderzoeksactiviteiten en beschrijft dit als volgt in het activiteitenplan van 30 juni 2022:

Locatie

Per 13 april 2022 verliep de vigerende ontheffing, afgegeven door de Rijksdienst van Ondernemend Nederland met kenmerk FF/75A/2016/048. De geldigheid van deze ontheffing is door Provincie Gelderland per 4 april 2022 verlengd tot 31 december 2022, met instemming van de Provincies Friesland, Groningen, Drenthe, Flevoland, Noord-Holland, Noord-Brabant en Zeeland.

In uw activiteitenplan van 30 juni 2022 beschrijft u dat de activiteiten van de Zoogdierverseniging landelijk zijn. In de voorliggende aanvraag vraagt u daarom om ontheffing voor onderzoeksactiviteiten in de provincie Utrecht, omdat er geen instemming met de verlening van ontheffing met kenmerk FF/75A/2016/048 verleend is.

Werkwijze

In het activiteitenplan van 30 juni 2022 beschrijft u de werkwijze als volgt:

"Het onder zich hebben van wilde zoogdieren beperkt zich tot de onderzoekslocatie en onderzoeksmoment, bijvoorbeeld door het gebruik van inloopvallen en mistnetten. Daarnaast kan het voorkomen dat overleden zoogdieren worden getransporteerd voor nader onderzoek naar de doodsoorzaak en/of educatieve doeleinden. Er is geen sprake van onder zich hebben met als doel kweek of het permanent houden van dieren. Tijdens de onderzoeken dienen de daarvoor bedoelde protocollen van de Zoogdierverseniging nauwlettend opgevolgd te worden."

Betreft de vangmethoden voegt u hier het volgende aan toe:

"De vangmethoden zijn verbonden aan protocollen betreffende het gebruik van mistnetten, inloopvallen, putvallen, schepnet en harpvallen, inspectie van verblijfplaatsen van vleermuizen en in veiligheid stellen van vleermuizen ten behoeve van medische opvang. De protocollen zijn toegevoegd als bijlage.

Door het opvolgen van deze protocollen wordt het welzijn van het dier zo goed als mogelijk gewaarborgd. Alle onderzoeksvoorstellen worden intern onderworpen aan een onafhankelijke toetsing. Zo is het bij gebruik van mistnetten en harpvallen noodzakelijk om een werkplan te laten toetsen bij de interne Commissie Vleermuisvangen (<http://www.vleermuisvangen.nl/vangststelsel/organisatie>). De leden, vrijwilligers en medewerkers van de

Zoogdierversameniging kunnen na ontvangst van de ontheffing gemachtigd worden. Voorwaarde aan de machtiging is het beschikbaar maken van alle data aan de Zoogdierversameniging en de NDFF.

De Zoogdierversameniging beschikt over een ontheffing voor het uitvoeren van dierproeven, waarbij onderzoeken afzonderlijk nog voorgelegd worden aan het DEC."

Als conclusie beschrijft u de alternatievenafweging als volgt:

"De uitwerking van de methoden, zoals beschreven in de op te volgen onderzoeksprotocollen, zijn de best mogelijke methoden voor de verschillende onderzoeken waarbij het welzijn van de zoogdieren geborgd blijven. Het vergaren van de benodigde informatie is niet mogelijk op een minder versturende werkwijze."

De protocollen *Protocol Zoogdieren – RVO* en *Protocol misnetten* zijn bijgevoegd in respectievelijk bijlage 2 en bijlage 3 van dit besluit.

b) Belangenafweging

U heeft ontheffing aangevraagd op grond van de belangen: 'de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats' en 'voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten.'

U draagt de volgende onderbouwing aan van de door u aangevraagde belangen:

"De Zoogdierversameniging is de landelijke soortenorganisatie voor uitvoering van zoogdiermonitoring, -inventarisatie en -onderzoek en zet zich in voor de studie en/of de bescherming van populaties van in het wild levende zoogdieren en hun leefgebieden. Kennis over aantalsontwikkeling en inzicht in de oorzaken van vooruit- of achteruitgang van specifieke zoogdiersoorten is nodig voor een effectieve bescherming. De Zoogdierversameniging heeft een bureau van 24 professionals en een ledenbestand van circa 1900 aangesloten leden. Veel van deze leden dragen als vrijwilliger bij aan de uitvoering van zoogdiermonitoring (o.a. in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring in opdracht van het Ministerie van LNV en de Provincies), zoogdierinventarisatie en zoogdieronderzoek.

De aanvrager is voor het verrichten van onderzoek aan zoogdieren afhankelijk van externe opdrachten en initiatieven van de leden van de Zoogdierversameniging, werknemers van de Zoogdierstichting en/of niet bij de vereniging aangesloten zoogdieronderzoekers. Het is op voorhand niet makkelijk of duidelijk aan te geven hoeveel onderzoeksprojecten of naar welke soorten onderzoek uitgevoerd gaat worden in de komende jaren.

De Zoogdierversameniging heeft echter wel een centrale rol in het zoogdieronderzoek in Nederland, doordat leden van de vereniging of medewerkers van de Zoogdierstichting actief betrokken zijn bij onderzoeksprojecten met zoogdieren in Nederland, daar nationaal en internationaal over publiceren, actief zijn in provinciale/nationale werkgroepen en zelfs internationaal bijdragen aan de bescherming van zoogdieren.

Alle data die worden verzameld worden ook vastgelegd in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), wat de belangrijkste database is met gegevens over Flora en Fauna in Nederland. Deze data worden bijvoorbeeld gebruikt voor het maken van Rode Lijsten of de zesjaarlijkse rapportages aan de Europese Unie over de staat van instandhouding van soorten. Hiermee wordt actief het beleid beïnvloedt om te bereiken dat zorgvuldig omgegaan wordt met wilde zoogdieren in Nederland en dat zoogdieren afdoende beschermd worden. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat het handelen van de Zoogdierversameniging zoveel mogelijk gebaseerd is op feiten en data."

Wij zijn van oordeel dat de belangen 'de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats' en 'voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten' voldoende onderbouwd zijn om het opzettelijk vangen, opzettelijk verstoren en het onder zich hebben of vervoeren van in het wild leven zoogdieren te rechtvaardigen.

c) Staat van instandhouding

U geeft aan dat de onderzoeksactiviteiten bijdragen aan het bepalen van de staat van instandhouding van nationaal beschermde soorten en negatieve effecten tot een minimum worden beperkt. In uw aanvraag onderbouwt u dit als volgt:

"Door het gebruik van onderzoeksprotocollen, werkplannen die intern worden getoetst en de opleidingsmogelijkheden die plaatsvinden onder auspiciën van de Zoogdierversameniging wordt het effect op individuen, en daarmee de Svl, geminimaliseerd. Tegelijkertijd is deze ontheffing noodzakelijk voor het uitvoeren van populatiemonitoring van zoogdiersoorten opgenomen in het Netwerk Ecologische Monitoring. Zonder deze onderzoeksontheffing is het niet mogelijk om deze monitoring door te zetten en zal het daarmee niet mogelijk zijn om de Staat van Instandhouding nationaal en provinciaal te bepalen."

Betreft de deskundigheid van de medewerkers die de activiteiten uitvoeren, voegt u hier het volgende aan toe:

"Bij het uitvoeren van onderzoek worden doorlopend geïnteresseerden opgeleid, bijvoorbeeld via de Commissie Vleermuisvangen. Op deze wijze wordt de deskundigheid van het werkveld verhoogd en wordt onnodige aantasting van het welzijn van zoogdieren voorkomen."

Door de door u beschreven werkwijzen en inventarisatiemethoden komt de gunstige staat van instandhouding van de inheemse, beschermde, in het wild levende zoogdieren niet in het geding.

Machtigen

Betreft het machtigen van derden onder de verleende ontheffing, stelt u als volgt:

"De leden, vrijwilligers en medewerkers van de Zoogdierverseniging kunnen na ontvangst van de ontheffing gemachtigd worden. Hierbij kan bij het gebruik van mistnetten en harpvalen noodzakelijk zijn om een werkplan te laten toetsen bij de interne Commissie Vleermuisvangen (<http://www.vleermuizenvangen.nl/vangststelsel/organisatie>)."

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, 3.10, tweede lid en 3.25, vierde lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2589111.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan de Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht.

5.1.2e

5.1.2e

Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

5.1.2e

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soortgroepen en beschreven verboden verleend.
2. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de handelingen andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
3. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
4. Deze ontheffing is geldig voor de Zoogdierverseniging gevestigd te Nijmegen en haar vaste medewerkers. Indien de ontheffinghouder andere personen dan een vaste medewerker machtigt, dan dient deze te worden geregistreerd op een lijst van verleende machtigingen, met naam en registratienummer. Een kopie van deze machtigingslijst of een digitale link naar waar deze rechtstreeks is te raadplegen dient aan het einde van elk jaar, maar uiterlijk voor 1 januari 2023 aangeleverd te worden bij het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl).
5. Tijdens het verrichten van de handelingen waarvoor de ontheffing is afgegeven dient de uitvoerend persoon een afschrift van deze ontheffing, de bijbehorende brief, en, indien van toepassing, de machtiging bij zich te dragen en op verzoek te tonen aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. Tevens dient aangetoond te kunnen worden dat men deskundig medewerker van de gemachtigde organisatie is.
6. De uitvoerend persoon dient minimaal één jaar ervaring te hebben met advisering op het gebied van beschermde soorten én, minimaal driemaal de werkwijze - waarvoor de ontheffing/machtiging gebruikt wordt - toegepast hebben onder begeleiding van een veldecoloog (door afgeronde HBO/universitaire opleiding of anderszins als zodanig erkend).
7. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de toegestane inventarisatiemethoden en de voorschriften uit deze ontheffing. Het ecologisch werkprotocol dient aan gemachtigden te worden verstrekt.
8. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Specifieke voorwaarden

9. De aangegeven handelingen mogen uitsluitend worden verricht volgens de eerder verleende RVO ontheffing met kenmerk FF/75A/2016/048, verlopen per 13 april 2022 en door de provincie Gelderland verleende ontheffing met kenmerk 2022-004863, geldig van 4 april 2022 tot en met 31 december 2022. De gestelde voorwaarden van deze ontheffingen dienen strikt te worden nageleefd, in aanvulling op de voorwaarden uit voorliggende ontheffing.
10. Om verspreiding van ziekten te voorkomen dient het hygiëneprotocol voor veldwerk van RAVON² opgevolgd te worden.
11. De onderzoeksmethoden beschreven in de bij de aanvraag bijgevoegde protocollen (*Protocol Zoogdieren – RVO*, opgenomen in bijlage 2 van dit besluit en *Protocol mistnetten*, opgenomen in bijlage 3 van dit besluit) dienen opgevolgd te worden.
12. De vallen voor de grondgebonden kleine zoogdieren dienen met intervallen van maximaal 8 uur gecontroleerd te worden. In overleg met de betreffende provincie kan hier bij grootschalige onderzoeksprojecten vanaf geweken worden.
13. Soorten waarvoor geen ontheffing is verleend, dienen na vangst gelijk vrij gelaten te worden.

² [http://www.ravon.nl/Portals/2/Bestanden/Publicaties/Hygiene protocol.pdf](http://www.ravon.nl/Portals/2/Bestanden/Publicaties/Hygiene%20protocol.pdf)

Bijlage 2: Protocol Zoogdieren - RVO

Zoogdieren

Inventarisatiemethode: inventariseren middels vangst met inloopvallen (life traps)

- Grondgebonden kleine zoogdieren worden gevangen met inloopvallen, waarbij het onderzoek maximaal 120 uur duurt.
- Inloopvallen worden voorzien van droog zacht materiaal (bv. hooi) en voedsel (aas) en worden minimaal tweemaal daags (om de 12 uur) gecontroleerd.
- Gevangen dieren worden na determinatie en eventuele handelingen als geslachtsbepaling, weging en meting, onverwijd in vrijheid gesteld op de plaats van vangst.
- Per afgegrensd klein tot middelgroot onderzoeksterrein wordt met maximaal 100 inloopvallen gewerkt, gewoonlijk in raaien, maar soms in een grid of slechts op geschikt lijkende locaties.
- Grote terreinen of lange trajecten kunnen beschouwd worden als complexen van kleinere onderzoeksterreinen en kunnen dan met een veelvoud van eerdergenoemde aantal vallen onderzocht worden.

Inventarisatiemethode: inventariseren middels vangst met putvallen

In te zetten voor kleine zoogdieren die niet in staat zijn hoog te springen, met name spitsmuizen en woelmuizen.

- Putvallen voor kleine zoogdieren kunnen bv. gemaakt worden van afgezaagde plastic flessen of grotere containers. Deze worden meestal ingegraven totdat de rand gelijk met het maaiveld staat.
- Putvallen kunnen voorzien worden van droog materiaal en lokaas.
- Putvallen dienen regelmatig gecontroleerd te worden (minimaal tweemaal daags) en, afhankelijk van de duur, seizoen en weersgesteldheid, voorzien te zijn van een tegen ongunstige weersinvloeden (oververhitting of verdrinking) en/of predatie beschermende inrichting.
- Putvallen kunnen individueel of in grote aantallen op daarvoor geschikt lijkende plaatsen of in raaien of in een grid geplaatst worden.
- Voor sommige soorten kleine zoogdieren, zoals de veldmuis, worden opmerkelijk betere resultaten behaald dan zgn. inloopvallen.
- Plaatsing en controle dienen zoveel mogelijk buiten zicht van anderen te geschieden.
- Na het laatste bezoek dienen de putvallen verwijderd en de eventuele ontstane gaten gedicht te worden.

Inventarisatiemethode: inventariseren met schepnet of boomharpval (vleermuizen)

- Bij vleermuizen kunnen ter zekere soortdeterminatie (problemen bij Myotis-soorten) of vaststelling van het geslacht (vrouwen- of mannenkolonie) afvangsten bij de uitvliegopening nodig zijn. Voor dit doel kunnen zowel een schepnet als een boomharpval ingezet worden.
- In de regel dienen slechts één of enkele dieren gevangen te worden om aan de vraagstelling te kunnen beantwoorden. Ter vaststelling van in de verblijfplaats aanwezige aantallen kan volstaan worden met tellen van uitvliegers.

- Elk gevangen dier wordt onverwijd, na vaststelling van de kenmerken, ter plekke in vrijheid gesteld.
- Vangsten van vleermuizen worden uitsluitend door volledig tegen rabïes gevaccineerde personen met ervaring in het hanteren van vleermuizen uitgevoerd.
- Het gebruik van mistnetten valt buiten deze ontheffing.

Inventarisatiemethode: inventariseren door inspectie van verblijfplaatsen (vleermuizen)

- Inspectie van mogelijke zomer- en/of winterverblijfplaatsen valt te verdelen in betreding van ruimtes in gebouwen (zolders, kelders, bunkers ed.), vleermuiskastcontrole en inspectie op boomholtes middels een boomcamera.
- Ruimtes worden slechts betreden na toestemming van eigenaren of daartoe klaarblijkelijk gemachtigde personen.
- In fysiek toegankelijke ruimtes wordt op zicht (met lampen) gezocht naar vleermuizen. Hulpmiddelen daarbij kunnen zijn: batdetector, zaklamp, ladder, spiegeltjes, videocamera (met zichtbaar of infrarood licht).
- In de regel is per seizoen een eenmalig bezoek voldoende. Bij gebleken aanwezigheid van vleermuizen is een tweede bezoek in hetzelfde seizoen af te raden en alleen geoorloofd door specifieke deskundigen, indien twijfel aan de determinatie bestaat. Als twee seizoenen wordt hier aangehouden de winter enerzijds en voorjaar, zomer en herfst tezamen anderzijds.
- In het kader van monitoring kunnen aanwezige kasten (en vogelnestkasten na het broedseizoen) of speciaal voor dit doel opgehangen vleermuiskasten regelmatig overdag vluchtig doch zorgvuldig gecontroleerd worden op aanwezige vleermuizen.
- Door middel van een speciaal voor dit doel ontworpen boomcamera kunnen boomholtes of andere via nauwe openingen toegankelijke holtes jaarrond overdag geïnspecteerd worden. Als lichtbron wordt hierbij gebruik gemaakt van ook voor vleermuizen onzichtbaar infrarood licht.

In veiligheid stellen van vleermuizen

- Indien vleermuizen zich op vreemde plaatsen, zoals in gebouwen, bevinden en niet uit zichzelf de betreffende ruimte willen of kunnen verlaten, kan het nodig zijn deze te vangen en in vrijheid te stellen. Kennis en vakkundigheid en zorg voor veiligheid van dier en mens maken dat dit niet aan leken overgelaten kan worden.
- Vangst kan geschieden met de hand of met een schepnet.
- Buiten de winterperiode en bij klaarblijkelijk goede gezondheid van dieren kunnen deze ter plekke in vrijheid gesteld worden.
- Afhankelijk van de weersomstandigheden en soort kunnen dieren in de winter ter plekke in vrijheid gesteld worden of in daarvoor geschikte winterverblijfplaatsen ondergebracht worden.
- Indien de dieren ziekten, gebreken of verwondingen vertonen, is het raadzaam de zorg voor deze dieren op zich te nemen. Dieren kunnen daarbij overgeleverd worden aan gespecialiseerde vleermuisopvangadressen.
- Ontheffing is hierbij o.a. nodig voor vangst, tijdelijk onder zich hebben en vervoer.

Bijlage 3: Protocol mistnetten

Methode mistnetten

Gevangen vleermuizen worden na kortstondig hanteren vanwege determinatie weer vrijgelaten op de plaats van vangen. Alle handelingen zijn afgestemd op het minimaliseren van ongerief bij de gevangen dieren:

- Een mistnet wordt zo opgezet dat het snel dichtgeschoven kan worden als vangstsucces hoger is dan verwerkingssnelheid;
- Open mistnetten worden ten minste 1 keer per 5-10 minuten te worden gecontroleerd op nieuw ingevlogen vleermuizen;
- Vleermuizen die na 2 minuten ontwarren nog niet uit het mistnet zijn bevrijd wordt het dier losgeknipt door alleen de draden waarmee het dier verward zit los te knippen.
- mistnetten worden niet dichtbij kraamverblijven geplaatst.

Methode harp traps

Een harp trap is een frame waartussen verticaal draden gespannen zijn. Het frame wordt tegen een uitvliegopening van vleermuizen geplaatst. Vleermuizen vliegen tegen de draden en vallen in een zak die onderaan het frame hangt. Gevangen vleermuizen worden meteen uit de zak gehaald.

Te verwachten effecten

We verwachten wel dat individuele dieren licht ongerief zullen ondervinden van het vangen en hanteren. Dit ongerief is echter van korte duur. Noch de verblijven, noch de duurzame instandhouding van de soort zullen worden geschaad. Sterker, de resultaten van de voorgenomen activiteiten zullen in hoge mate bijdragen aan het bevorderen van de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Soorten

- baardvleermuis (*Myotis mystacinus*),
- Bechstein's vleermuis (*Myotis bechsteinii*),
- bosvleermuis (*Nyctalus leisleri*),
- Brandt's vleermuis (*Myotis brandti*),
- franjestaart (*Myotis nattereri*),
- gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*),
- gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*),
- grijze grootoorvleermuis (*Plecotus austriacus*),
- grote rosse vleermuis (*Nyctalus lasiopterus*),
- ingekorven vleermuis (*Myotis emarginatus*),
- kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*)
- laatvlieger (*Eptesicus serotinus*),
- meervleermuis (*Myotis dasycneme*),
- mopsvleermuis (*Barbastella barbastellus*),
- ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*),
- rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*),
- tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*),
- vale vleermuis (*Myotis myotis*) en
- watervleermuis (*Myotis daubentonii*).